

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsak petek

v Kranju.

Velja za celo leto 4 K in se plačujejo naročnina in inserati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druge pošiljke naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo »Korošec« v Celovcu. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petletno vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 1.

V Celovcu, v petek, dne 22. novembra 1907.

Leto I.

Kaj hočemo?

Mnogo malih slovenskih listov prihaja od vseh strani med Slovence na Koroško, tako da na deželi res ne vedo več, kateri list bi naročili in kateri list bi bil za nas in naše razmere najbolj primeren.

Noben Slovenec ne more imeti kaj proti temu, da tudi iz drugih dežel pridejo časniki k nam in da se pri nas na Koroškem kolikor mogoče bere; saj je to dobro znamenje, ker tisto ljudstvo, ki mnogo bere, kaže, da se hoče učiti, da hoče skrbeti za svoj napredek.

Vendar je v prvi vrsti potreba Korošcem domačega časnika, ki se peča pred vsem s koroškimi razmerami in ki mora brezobzirno kot neodvisen list odkrito in pogumno zastopati zahteve našega naroda na Koroškem v narodnem in gospodarskem oziru.

Takega lista pa, da kar odkrito in jasno povemo, zlasti v zadnjem času pogrešamo.

Vprašal nas bo marsikdo: Ali ni »Mir« tak list? Žal, odgovoriti moramo z drugimi vred, ki so pred kratkim na zborovanju javno v obeh teh ozirih izrekli svoje mnenje o tem listu, z odkritim in odločnim: ne!

Premalo odločno naroden, premalo gospodarsk, preveč oseben, pač pa v polni meri vnet za vero! Tako se je glasilo iz ust kmetov, gospodov posvetnih in duhovnih.

Ljudje se pač spominjajo, kako se je svoj čas »Mir« odločno in pogumno boril za naše svetinje, ne da bi bil polnil svoje predale z osebnimi napadi, vsaj na slovenske rodoljube in narodnjake ne.

Toda časi so se izpremenili, z njimi se izpreminjajo ljudje, izpreminjajo razmere in ljudske potrebe.

Človeštvo napreduje hitro s časom. Kdor ne gre z njim, zaostane; in gorje narodu, ki ne napreduje, ki se ne briga za napredek drugih, ki pušča, da ga drugi pustijo zadaj ter ga prehitijo.

Najboljše merilo za napredek naroda pa je njegovo časopisje.

Ali pa je edini koroški list »Mir« napredoval, ali je tudi koroški slovenski narod napredoval?

Da, koroški narod je napredoval, tega ne more nihče tajiti: »Mir« pa je zaostal; saj je najboljši dokaz, da je toliko različnih glasov bilo slišati proti »Miru« in celo sedanji državni poslanec koroški Grafenauer je priznal, da je potreben za ta napredujoči narod še drug list, in te besede je zapisal sam »Mir«.

Zahteva se, lahko rečemo splošno, odločen, gospodarsk, ne oseben in pa domače pisan list!

Taki so bili glasovi, taki so še glasovi radi koroškega slovenskega lista!

Z osebnimi napadi pa se je odlikoval v zadnjem času ravno »Mir« — o tem pričajo pritožbe in druga dejstva. In morda ravno zaradi tega so dejali nekateri, da je »Mir« previsoko, premalo domače pisan! Koroško ljudstvo namreč ne mara čitati teh osebnih napadov, ne zanimajo ga, ne razumejo in ne odobravajo jih; zato pa pravijo, da je previsok. In prav imajo!

Tak pa ni bil »Mir« vedno, tak je, odkar ni več v rokah tistega, ki bi moral imeti pri njem glavno besedo, odkar se je posrečilo nekaterim visokim gospodom v Celovcu odvzeti »Mir« svojemu lastniku.

»Visoko« pisan list visokih gospodov! To je koroški kmet kaj hitro opazil in kaj je posledica tega? Da ga ne bere več, da so ga začeli pošiljati nazaj, da začenjajo naročevati druge liste iz drugih dežel kot je na primer znani »Štajerc«.

Zato pa je nevarnost, da Korošci sploh ne bodo več brali in hoteli brati domačega lista tem večja in potreba po dobrem listu tem nujnejša!

Tak domač list, ki se bo potegoval odločno in brezobzirno na levo in desno za koristi našega naroda na Koroškem, bo in hoče biti naš »Korošec«.

S tem je tudi v glavnih potezah označena smer našemu listu, s tem je tudi povedano, kaj hočemo.

To hočemo in nič družega, in kdor nam hoče podtikati kaj drugega, ta ni pošten, temu ni mar napredek slovenskega ljudstva, ki hrepeni po dobrem listu, ki bo po njegovi volji.

Volja naroda in njegova korist pa nam gre nad vse, zato pa bomo tudi v tem oziru brezobzirni proti vsakemu, ki hoče zoper voljo naroda delati ali pa izdati kot resnično voljo narodovo to, kar je morda le njegova volja!

In prav nič ne prikrivamo, da se je tudi v tem oziru grešilo! Naš namen je čist, naš cilj je jasen; zato je pa tudi naša volja trdna, in nevstrašen naš pogum!

Odgovor na vprašanje »Kaj hočemo?« je torej tudi kratek in določen: delati za korist in blagor slovenskega naroda na Koroškem, da ne zaostanemo za drugimi, ki napredujejo. »Mi vstajamo v življenje svetlo, novo!

Vabilo na naročbo našega lista.*

Dober list se vsak s svojo vsebino sam priporoča. Kakšen list da bo »Korošec«, smo dovolj jasno povedali v članku

* Prosimo vse slovenske liste, da ponatisnejo ta poziv ali pa vsaj primerno opozorijo javnost na naš list.

PODLISTEK.

Koroška gospodinja.

Korošice niso znane samo kot dobre pevke, kot ljubeznive družice, temveč marsikje tudi po svojem odločno narodnem nastopu. Kjer odrasla dekleta sodelujejo v izobraževalnih društvih, pri igrah i. t. d., tam najdemo že bolj probujeno ljudstvo. Taka dekleta pa tudi rada berejo, se s tem učijo in imajo potem kot žene na moža več upliva kot druge. Mož, gospodarstvo in otroci, vsi so na boljšem pri gospodinji, ki delo ljubi in se dobrega berila ne boji. Pridna gospodinja drži tri vogale hiše po konci! Zato bo »Korošec« rad prinašal tudi kaj za naše hvalevredne Korošice z namenom, da ostanejo in postanejo pridne Slovenke!

* * *

Mati Lenka in sosedova Rezika.

Prav zamišljeno in sama gre 20letna Rezika od maše domu; zakaj bi tudi ne bila zamišljena, saj pride danes popoldan posestnik Markec iz gornje doline k njenim starišem, da vendar enkrat izve, če hoče postati njegova žena. Spoštovan posestnik je in lepo je njegovo

posestvo, ne samo po svoji legi — ampak tudi radi tega, ker je dobro obdelano. Markec je v tem oziru vsem drugim za zgled; on je najprej upeljal umetna gnojila, osnoval mlekarsko zadrugo in zadrugo za nabavljanje strojev, ki izposojuje svojim članom razne stroje, kakor parne mlatilnice, žitne čistilnice, tehniko (vago) za živino i. t. d. in ustanovlja sedaj perutninarsko zadrugo, sploh vse ga spoštuje. Toda tudi njegova zunanost je možata in lepe njegove brke se dopadejo vsem dekletom čez tri fare.

Tudi naši Reziki se je dopadel — še predno je z njim govorila! In sedaj — ko je večkrat že z njo govoril — ji pripovedoval o svojem lepem gospodarstvu, za katero potrebuje pridno, pametno gospodinjo — in pristavil — če je tako fletna kot Rezika — je pa še boljši — ga ima res že prav rada. Samo malo boji se! — Znan je kot gospodar, ki mnogo bere kmetijske in druge stvari in bogve, če mu ne bo preneumna.

Take skrbi so mučile našo Reziko, ko jo doide sosed Lenka. Kar vstraši se, ko sliši naskrat njen pozdrav: »No, dober dan — Bog daj — kaj pa tako zamišljeno, nevesta Rezika?« — »Le norčujte se z menoj,« ji odgovori Rezika in glas se ji trese, kakor bi se hotela zjokati. Toda njena sosedka že ve, kako se mora govoriti

z nevestami. Začela je torej Markeca prav pridno hvaliti in kmalu je postala tudi Rezika bolj zgovorna; »Saj vem,« pravi, »da je Markec eden najboljših, toda on potrebuje zato tudi pametnejšo gospodinjo!« Lenka: »Kaj še — jaz sem bila v tvojih letih mnogo neumnejša — in sem vendar prav dobra gospodinja; sicer pa mora mož zmirom pametnejši biti kakor žena, če ne je slabo.«

Rezika: »Ko bi le ne imel take novotarije — tisti novi gnoj — zadrugo in takele stvari — o katerih pravijo oče, da kmeta tudi ne bodo rešile.«

Lenka: »Veš, jaz imam tvojega očeta prav rada, toda stari so že in nove čase ne morejo razumeti. Tudi jaz nisem v začetku posebno trdno verjela, da bo vse to Markecu kaj pomagalo. Pa le poglej! Precej dolgov je prevzel pred petimi leti po svojem očetu in zdaj je — kakor slišim, že mnogo poplačal. Zemlja mu boljše rodi, kakor drugim — njegov sadni vrt nese samo zlahtni sad in precej denarja — svojo dobro rejeno živino spravi o pravem času v denar — naj kdo reče kar hoče — treba je dandanes vendarle drugače gospodariti kakor pred sto leti.«

Rezika: »To mi je tudi on sam že vse razložil, tako, da mu moram verjeti; samo nekaj mi ne gre prav v glavo — namreč tista kuretnina, katere toliko ima — in pa čisto nove pasme —

„Kaj hočemo?“ Potrebo novega lista občutimo vsi na Koroškem tako, da se nam skoro zdi odveč, še posebej vabiti na naročbo med Korošci.

Da storimo pa vendar tudi to, zadostimo občni navadi, pred vsem pa apeliramo s tem na izvenkoroške brate, ki se morajo zavedati svoje dolžnosti. Izvenkoroških Slovencev narodna dolžnost je, podpreti naš list, saj nikjer ni za Slovence vsak napredek, vsak pokret toliko pomena kakor na Koroškem. Tu je naša bodočnost, tu leži spas slovenskega naroda. Ako pademo mi, gorje Vam ostalim Slovencem — podrt Vam je zid, razbita vrata Vaše trdnjave — sezidan pa znani most do Adrije. — Ne sme biti slovenskega kraja, kjer ne bi bil zastopan „Korošec“. „Korošec“ hoče spraviti narodno življenje na Koroškem v pravi tir in nikjer na Slovenskem ne sme biti bralnega društva ali čitalnice ali društvene knjižnice, ki bi ne bila naročena na ta najvažnejši slovenski list, ki se je pojavil v zadnji dobi med nami.

Posebno pa stori ti svojo dolžnost, slovenska inteligenca, ki gojiš narodno idejo kot svoj ideal.

Vabimo pa tudi sotrudnike.

Spoštujemo prepričanje vsakogar, ki je odkrit, pustimo mu mnenje, ako se v bistvu strinja z nami in našim milim narodom. Tudi svojega nasprotnika spoštujemo, če je tudi Nemec, ako se nam le približa s poštenim orožjem in ne zavratno.

Odkrita in prijateljska vez nas bo vezala z našimi sotrudniki, ki so dobre volje.

Hinavstva ne poznamo. Kdor ima dober namen in dobro misli z našim narodom, sprejmemo ga z ljubeznijo in odprtimi rokami v svoj krog.

Pripomnimo samo še to, da se list tiska v Kranju samo radi tega, ker na Koroškem ni tiskarne, ki bi ta list mogla tiskati razven „Mohorjeve“. Ta pa tiska „Mir“!

Sotrudništvo so nam obljubili odlični koroški in slovenski rodoljubi sploh. Po-

zdravljamo jih kot svoje prijatelje in prijatelje svojega naroda. Tem se naj pridružijo še drugi.

Na delo tedaj, ker resnobni so dnevi!

Uredništvo „Korošca“.

Dopisi.

Koroška.

Spodnje-Dravogradska okolica. (Razdelitev občine.) Splošna zadovoljnost je zavladovala med nami, ko smo slišali, da je deželni zbor v seji dne 10. oktobra t. l. sklenil, naj se naša občina razdeli, torej loči okolica od trga.

Kako je prišlo do tega, bodi kratko povedano. Naš občinski zastop je bil celo vrsto let v rokah tržanov, dasiravno ima kmetijska okolica večino prebivalcev. Seveda smo bili temu sami največ krivi, ker smo se za občinske zadeve vse premalo brigali in tudi pri volitvah premalo odločno nastopali. Plačevali smo visoke občinske doklade, ne da bi se bilo storilo kaj za nas.

Ko smo uvideli slabo gospodarstvo naše občine, smo se vendar postavili tudi mi na noge in že smo pridobili pri lanskoletnih občinskih volitvah 3. in 2. razred z veliko večino. V 1. razredu so sicer zmagali tržani, a ko so videli, da je njih gospodarstva konec; so volili tudi oni kmete.

Ker so se čutili odslej preslabi proti vzdramljajoči se okolici, so delali z vso odločnostjo na to, da se občina razdeli. Sicer je deželni odbor že poprej na tozadevni predlog prejšnjega občinskega zastopa uvedel glasovanje, pri katerem se je večina občanov izrekla za ločitev.

Tudi nam se zdi razdelitev občine v gospodarskem oziru neobhodno potrebna, ker dobro vemo, da imamo kmetje vse druge potreščine, nego jih imajo tržani-obrtniki. Po našem mnenju se bodo znižale doklade, za odstop sirotišnice in šole nam bodo pa morali plačati tržani precejšne zneske. Tako bo ta delitev, katero so najprej začeli zahtevati Nemci — za nas zdrava — nemškimi tržanom pa nič ne bo koristila.

(Pripomba uredništva: „Ker je to vprašanje za Slovence v občini Dravograd velike važnosti, priobčujemo za danes ta glas in pričakujemo, da se oglasijo še drugi in povejo svoje mnenje.)

Šmarjeta pri Borovljah. Na dražbi je po domače Mlinarjevo posestvo Mihe Samrok v Dulah; posestvo je jako lepo arondirano, ima lepe njive — travnike — tudi gozd blizu hiše.

Celovec. Poslanec celovškega mesta in lastnik lista „Freie Stimme“ postane dvorni svetnik v ministrstvu nemškega ministra rojaka Peschka. (Glej politični pregled.)

Medgorje. Pred kratkem je začelo goreti v hiši posestnika Jakoba Marka. Žal, ni bilo mogoče braniti ognju tako, da je začel goreti tudi mlin in gospodarsko poslopje; škoda se ceni čez 2500 K; k sreči je bilo vse zavarovano.

Globasnica. Izobraževalno društvo je priredilo zborovanje, na katero je prišlo prav mnogo ljudi poslušat govore in igro „Raztresenca“. Zborovalce je najprej pozdravil gosp. Ivan Cirgoj. Gosp. Pšeničnik je v dolgotrajnem govoru

da naj hitro napravi novi hlev, da bom jaz tudi enkrat prišla k njemu gledat. Jutri ti bom pa še malo več povedala, da se boš potem tudi včasih name spominjala. Pa nič za zlo in z Bogom!“

Rezika: „Srečno — jutri bom pa res prišla! Še nekaj bi vas rada prosila; vi ste taka dobra kuharica in jaz bi rada za njegovo mater, ki pride ž njim, kaj dobrega naredila.“

„Lenka: „Čakaj, kaj bi pa bilo dobro? Mogoče kaj za pomakat k vinu? — Napravi „škofov kruhek“ in vzemi moke in sladkorja vsakega toliko, kolikor so tri jajca težka. Potem najprej mešaj kake pol ure prašni sladkor z jajci, da je zmes prav rahla, mešaj vedno na desno stran. Potem prideni moko in zmešaj dvanajst dek rozin in ravno toliko olupljenih celih mandelnov, katere tudi lahko izpustiš; to zmes deni potem v podolgasto plehnato, bolj plitvo torilo (model), ki se mora prej pomazati z surovim maslom in poškropiti z moko. Potem pa peci — zmes počasi — ne s hudo vročino, dokler da je skorja lepo rujava, prilično tri četrt ure. Boš videla, kako ji bo dišalo in tebi tudi! Si zapomnila?“

Rezika: „Da, hvala lepa — vam bom prinesla pokusit, če sem prav naredila!“

pripovedoval o zgodovini židovskega ljudstva, deloma iz sv. pisma, deloma iz svetovne povestnice, nato pa je g. dr. Oblak iz Celovca govoril zbranim zborovalcem o slovenskem narodu in njegovi zgodovini. Žalostna in vesela je ta zgodovina. Slovenski narod je do današnjega časa napredoval v enem oziru, v drugem pa je nazadoval; napredoval je v izobrazbi, on rad bere in ima tudi poseben talent za tuje jezike, mnogo učenih mož je izšlo iz slovenskega naroda, zato se nam ni treba sramovati svoje slovenske narodnosti ne svojega jezika, treba pa ni zaničevati drugih jezikov in narodnosti. Tudi koroško ljudstvo je napredovalo, začelo se je zavedati svoje narodnosti. Razložil je nato govornik idejo združene Slovenije in jugoslovanske vzajemnosti; v tem oziru pa smo Slovenci nazadovali, mnogo bolj kot zdaj se je ta ideja poudarjala v prejšnjih časih, pa tudi bližje smo bili prej uresničenju te misli. Enkrat pa so že bili celo Slovenci združeni v kraljestvu Ilirija v dobi francoskih vojsk. H koncu govora je pozivljaj g. dr. Oblak ljudstvo, da se izobrazuje z branjem in da zato čita kolikor možno mnogo, dandanes tudi kmet potrebuje večje izobrazbe kakor kdaj prej. Zbrani poslušalci so z zanimanjem poslušali navdušujoči govor ter svoje zadovoljstvo glasno izražali. Predsednik g. Ivan Cirgoj se je v toplih besedah zahvalil govornikoma, na kar so pevci zapeli marsikako lepo pesem in se je igrala prav spretno na splošno zadovoljnost igra „Raztresenca“. Bila je to res lepa narodna veselica.

Škocjan. Bliža se zima in pusta megla se vlačijo po sicer tako prijazni krajini. Dolgi večeri vabijo sedaj slehernega, kdor ljubi knjigo, da se pri njej pomudi in se tako na pošten način in s pridom kratkočasi. Hvala Bogu! Tukajšno bralno društvo ima precejšno zalogo knjig in le želimo, da bi pridno segali po njih. Seve marljivi čitatelji se pač priporočajo, da se jih spomni kak rodoljub in podari društvu kako novejšo knjigo, ker so že prečitali vse, kar je le količkaj zanimivega. Sploh zasluži škocijanska mladina, da se jo pohvali, ker brez pravega voditelja vseeno pridno deluje v narodnem smislu. Tako je bralno društvo priredilo letos predavanje o čebeloreji, kar je gotovo hvalevredno, ker so gospodarska predavanja posebno koristna in potrebna. Upamo, da priredi društvo po zimi več poučnih shodov.* Tudi Ciril-Metodovo podružnico ima Škocijan, od katere takisto pričakujemo, da bo živahno delovala; saj poznamo narodno požrtvovalnost naše mladine, pa tudi nekaterih starejših rodoljubnih mož. Posebno priznanje gre zavednim škocijanskim dekletom. Dve izmed njih sta si celo nabavile narodno nošo rožansko. Tako je prav! Čast, komur čast! Upamo, da najdeti številne posnetke. Nič vam naj ne bo mar zbadanj neumnih ljudij. Mislite si na tihem: Daj Bog norcem pamet. Prvo je, da sami sebe spoštujemo, potem nas bo šele tujec spoštoval in upošteval.

(Pripomba uredništva: *Če vam manjka mož-predavatelj, obrnite se do nas; slovenski igralci se naj združijo in nastopijo po raznih sosednjih krajih. Naj se prav pridno oglašajo.)

Iz Kotelj. Zopet korak naprej! Že lansko leto pričeto delo nove šole je končano. Postavilo se je poslopje, ki je kras cele vasi. Sicer bode poseglo precej globoko v žepe občanov, toda tolažijo naj se s tem, da so storili to samo za zdravje in napredek svoje mladine, kateri se bode to stoterokrat vrnilo.

Starejši občani se še spominjajo majhne lesene kočice na prostoru današnjega učiteljskega stanovanja, v kateri je bival cerkovnik ter včasih poučeval po svojih močeh ukaželjno mladino v pisanju in računanju, dokler se ni mesto kočice postavilo zidano poslopje. Prvi pravi učitelj, ki je bil leta 1878 nameščen, da poučuje redno mladino, je bil Isidor Wipel. Bil je storjen prvi korak. Na enorazrednici so poučevali potem razni učitelji dokaj let.

Leta 1900 se je preobrnila enorazrednica v dvorazrednico. Ker pa ni bilo mogoče spraviti oba razreda v isto poslopje, se je najela primerna šolska izba s stanovanjem za drugega učitelja izven vasi. S tem je bil storjen zopet korak naprej.

Toda tako razdaljena razreda nista zadostovala zdravstvenim, kakor tudi ne praktičnim zahtevam. Krajni šolski svet je tedaj ukrenil, da se zida novo šolsko poslopje, staro pa se predela za učiteljska stanovanja.

Tako smo dobili novo šolo, ki se otvori meseca listopada. Rodila naj bi obilno dobroga sadu otrokom in njih starišem. Občan.

Loče pri Beljaku. Akademsko ferijalno društvo „Prosveta“ je ustanovilo pri nas slovensko knjižnico s sedežem pri gosp. Simčiču po dom. Žihru. Fantje in dekleta, na razpolago imate dosti poučnih in zabavnih knjig! Le pridno segajte po njih! — Kronkovo posestvo v Butah je kupil gosp. Gietler v Beljaku za 48.800 kron.

ker pravi, da naša mešanica ni kaj prida. Zdaj pravi, da bo postavil čisto nov kurji hlev!“

Lenka: „No zakaj ti pa to ni po volji, saj vendar veš, da imamo tudi mi na hubi več kakor 50 kokoši in jaz sem prav vesela njegove perutninske in jajčarske zadruge.“

Rezika: „To je pa samo, ker imate posebno veselje s kurami in s piščeti; krme jim morate dati več — kakor znesejo — potem pa še boleznin in zamuda časa; pri nas jih imamo ravno za silo, saj s temi živalimi se gospodarstvo nič ne zboljša.“

Lenka: „Tvoj oče tudi v tem oziru nima prav. Jaz doma zapišem vsako jajce, ki se porabi doma, vsako, ki se proda, in vsako — ki se zvali. Potem imam zapisana piščeta, katera prodam in kar se jih zakolje doma. Pridi enkrat k meni, da ti moje račune pokažem, videla boš, da se čez putke ne sme tako zaničljivo soditi. Če nikomur ne boš povedala, ti bom tudi pokazala, koliko moji kasi pomagajo.“

Rezika: „Jaz sem res radovedna in bom kar jutri prišla; danes — kakor veste nimam časa — on pride in — — —“

Lenka: „Le vzemi ga in rada ga imej. Njegove kureline se pa nič ne boj. Le povej mu,

Jezerko. Ponesrečil je 9. t. m., kakor nam poročajo — na Štularjevi žagi na Jezerskem Gregor Polajnar, ki je nato šel k zdravniku v Železno Kapljo, da mu obveže zmečkane tri prste leve roke. Bolečine so bile hude in poškodovanec je nehote stokal, na kar se zdravnik zadere nad njim; Halt's Maul, verfluchtes kranerisches Schwein! K tej surovosti ni treba nobenega komentarja. Kranjski, oziroma slovenski denar je pa dober, g. dr. Hrastnigg!

Narodne zadeve.

Narodne veselice in zabave — mi in „Mir“. Pred kratkim smo brali tole: „Naj nam naša društva ne zamerijo, če veselice, kjer se pleše, ne naznanjamo. Naš narod se mora navaditi lepše zabave, kot mu jo nudi v deželi običajno in moralno toliko pogubno plesanje. Uredništvo ne jemlje nase odgovornosti, vabiti ljudi na priložnost v greh. List mora narod vzgajati z vso resnobo in ne sme gojiti slabosti našega, z raznimi vesellicami zastrupenega ljudstva.“ Tako je zapisal „Mir“ v eni zadnjih svojih števil. Kaj naj rečemo k temu? Starejši koroški rodoljubi, tudi duhovniki, ki so poznali veselega ranjkega Andreja, ki je hodil na narodne veselice ter se tam z ljudstvom zabaval in veselil, so nam z žalostjo in ogorčenostjo v srcu zatrjevali, da se jim je srce krčilo, ko so brali to v „Miru“ ter odkrito izrazili svoje globoko ogorčenje. Ker se hočemo držati tudi v slučajih, v katerih človeku lahko in po pravici zavre kri, zmerne tona, ne bomo ponavljali izrazov, ki so jih ti rodoljubi tedaj nam nasproti izustili. Le nekaj moramo pibiti. V pravilih katoliško-političnega društva za koroške Slovence pa se glasi — § 3.: „Da društvo svoj namen doseže, napravlja po raznih krajih veselice, s petjem, godbo, gledališkimi predstavami i. t. d.“ In gospoda okoli „Mira“? — Ona je, kakor bi rekel Nemec — „päpstlicher als der Papst!“ Potemtakem ima po nazorih „Mira“ to politično društvo namen zastrupljati slovensko ljudstvo z vesellicami ter vabiti na priložnost v greh. Kdor ima oči, da vidi, ušesa, da sliši, pamet ter glavo, da misli, naj si sam ustvari sodbo z ozirom na to o našem „Miru“. Mi ne bomo tu izgubljali radi tega mnogo besedi, ampak bomo javnost na nekaj drugega opozorili. Isti „Mir“ je vabil isto slovensko ljudstvo na — ples in veselico klerikalnega kranjskega pevskega društva „Ljubljane“ v ljubljanski „Union“. Ali morda samo na Kranjskem ni pogubno plesati na veselkah klerikalnih društev. Mi k raznim pritožbam, ki so se slišale na zboru, pridevamo samo še to, da ima „Mir“ poleg drugih napak tudi to, da ni dosleden. Končamo pa to svoje poročilo s sledečim pozivom na vsa narodna društva na Koroškem.

Poziv vsem narodnim društvom. Ker je znano, kakšno stališče je zavzel „Mir“ proti vesellicam in zabavam, izjavljamo vsem društvom, da bomo z velikim veseljem prinašali vabila na narodne veselice in zabave, da bomo narodne veselice, ki so za vzpodbujanje ljudstva k narodni zavesti najvišjega pomena, na vso moč podpirali ter ravnotako tudi radi prinašali poročila, kako so te veselice uspele.

Uredništvo „Korošca“ v Celovcu.

Učimo se tujih jezikov! Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš, tako pravi slovenski pregovor. In ta stari rek podpišemo tudi mi. Norec je, kdor trdi, da slov. Korošcu nemščina ni potrebna; proti koristim slovenskega naroda dela, ki hoče uveljaviti tako načelo. Prav, učimo se tujih jezikov posebno še zato, ker je splošno znano, da ima Slovenec poseben talent za jezike. To dokazuje, kako hitro se navadi vsak Slovenec, bodisi vojak ali delavec v tujini z lahkoto tujega jezika. — Zakaj bi ovirali prosti razvoj tega posebnega talenta slovenskega, radi katerega nas drugi narodi zavidajo!? Koliko Nemcev bi Boga zahvalilo po kolenih, ako bi znali slovenski! To nam je zatrjevalo nešteto odličnih Nemcev. Toda ne zaničujemo svojega materinega jezika, spoštujemo, ljubimo ga, in ne sramujmo se ga! Skušajmo mu pridobiti ugled pri sodeželanih! To je naše načelo v jezikovnem vprašanju.

Dva slovenska lista na Koroškem sta potrebna. Tako se je javno izrazil koroški poslanec Grafenauer. Seveda smo v tem oziru čisto njegovega mnenja, da so potrebni samo dobri listi. List, ki ni konsekventen, ki zavija resnico, ki ne ugaja ljudstvu, je nepotreben. Boljšega priporočila kakor so poslančeve besede in pa obče izražena želja po dobrem listu ne potrebujemo za naš list.

Grdo varanje slovenske javnosti je to, da hočejo gotovi listi, nemški in slovenski, natveziti občinstvu mnenje, da smo pridobili štiri slovenske gimnazije za to, ker se je ustanovil v Ljubljani temelj samostojni nemški gimnaziji. Resnica je, da so bile te slovenske gimnazije že davno za-

gotovljene, nemška gimnazija pa pomeni veliko pridobitev za Nemce.

Grafenauer v klubu kranjskih klerikalcev. Slovenska javnost je bila naravnost osupnjena, ko se je izvedelo, da zahteva menda koroško ljudstvo po svojih zaupnikih, da vstopi Grafenauer v klub — kranjskih klerikalcev. In kako tudi ne? Vsem je znano, kako se različni gospodje iz Celovca hodili svoj čas na takozvane protestne shode in kako strašno so zabavljali na teh shodih na Šušteršiča in kranjske klerikalce, med temi g. Grafenauer sam. Kakšne besede so pri tem padale, kakšne obdolžitve so se izrekale, je nam vsem znano. Govorilo se je o izdajstvu, o podivjani politiki kranjskih klerikalcev — in zdaj naj isti Grafenauer v družbi teh „izdajalcev in podivjanih politikov“ rešuje koroško „Slovenijo“? Skoro ne moremo verjeti tega. Naše mnenje je, da ni mesto za koroškega poslanca v klubu, kjer imajo veliko večino kranjski klerikalci. Tudi dvomimo, da je res prava ljudska volja, da gre Grafenauer v Šušteršičev klub. Dva kluba sta na Dunaju „slovenski“ in „jugoslovanski“, ki prideta za nas v pošte. Grafenauer je baje javno izrekel, da v „slovenski klub“ za nobeno ceno ne vstopi. Pravi, da se je zaupnikom govorilo o „slovenskem klubu“ in o „hrvaškem klubu“, da se je zamolčalo ime Šušteršičevo, pač pa zabavljalo na poslanca in župana ljubljanskega g. Ivana Hribarja, ki sedi v „jugoslovanskem klubu“ v družbi častivrednih katoliških duhovnikov. Ali je to pošteno? Trije zaupniki na shodu zaupnikov so se izrekli za to, da vstopi Grafenauer v „jugoslovanski klub“.

Občni zbor podpornega društva za koroške slovenske dijake se je vršil v Celovcu. Tudi to zborovanje je bilo prav burno, in sicer se je razpravljalo o odstopu znanega slovenskega rodoljuba, obče spoštovanega g. prof. Janeza Scheinigga, ki se je čutil vsled nekega „Mirovega“ članka žaljenega in je vsled tega izstopil iz društva. Dr. Müller je vprašal odbor, zakaj ni dal odbor, kateremu načeluje dr. Brejc, g. prof. Schleiniggu zadoščenja, g. dr. Hudelist pa je pozval celi odbor in posebej dr. Brejca, da odstopi, ker se odboru več ne zaupa. Nato sta izjavila g. dr. Hudelist in prof. Apih, da izstopita, le g. dr. Brejc ni hotel odstopiti. Nato je g. dr. Oblak grajal „Mirovo“ očitjanje podpor koroškim akademikom in izjavo v „Miru“, da se bo podpiralo dijake gotovega mišljenja ter predlagal, da se da zadoščenja koroškim visokošolcem. Ker g. dr. Brejc ni hotel dati tega predloga na glasovanje, češ, da ni pravočasno priglasen, je nastala velika razburjenost in letele so ostre besede na predsednika. Prof. dr. Šket je označil „Mirovo“ pisavo kot nehonetno. Konstatiramo, da je na občnem zboru političnega društva tudi župnik g. Meško obsodil to „Mirovo“ očitjanje ter je označil kot podlo. — Za danes samo toliko.

Občni zbor katoliškega političnega društva v Celovcu je bil v dveh ozirih zanimiv. Izvoljen je bil namreč v odbor gosp. dr. Müller, ki je očitno izpovedal, da se s postopanjem političnega društva in s pisavo „Mira“ ne strinja. Vnel se je precej razburjen razgovor, ker nekaterim duhovnikom ni bilo dovolj, da je dr. Müller izjavil, da se drži v politiki besed Einspielerjevih: „Mi smo Slovenci, nič drugega kot Slovenci.“ Zato je tudi nekaj takih gospodov, ki mu ne zaupajo, glasovalo proti njegovi izvolitvi. Dr. Müller je že odklonil izvolitev, ker se mu je zdelo zamalo, da so mu hoteli nekateri „izpraševati vest“, — a večina je navdušena zanj glasovala. Zanimiv pa je bil zbor tudi radi tega, ker je še več drugih mož se oglasilo in izreklo javno svojo nezadovoljnost s celovskim „Mirom“, ki je premalo domače pisan, premalo gospodarsk, premalo radikalen i. t. d. Priznanje vsakomur, ki si upa z odkritim mnenjem na dan!

Vsa uredništva slovenskih listov, katerim smo poslali to številko našega lista, prosimo, da nam pošiljajo v zameno svoje liste.

Šolske vesti.

Imenovani so: gg. Janez Fleiß za nadučitelja v Kotljah, nadučitelja Ernst Sile za Škočidol in Rudolf Božična za Vrbo.

Definitivnim učiteljem, ozir. učiteljicam so imenovani: gđc. Jožefina Blüml za Velikovec, g. Ferdinand Lercher za Brnco.

Nanovo nameščeni so: gđcn. Ana Besold za Pliberk, Celestina Graß za Podkloster, g. Peter Huber za Št. Pavel pri Zili, gđcn. Ema Jast za Kaplo na Dravi, Pavlina Lehner za Žitarovas, g. Viljem Neumann za Lipo, gđc. Albina Plicker za Tolsti vrh, g. Janez Rehfeld za Rožek, gđc. Henrika Schnabl za Železno Kaplo, g. Tomaž Unz za Djekše, gđc. Avgusta Weiß za Klobasnico, g. Peter Wrulich za Sele in g. Svanjak za Štrojno pri Prevaljah.

Premeščeni so: gg. Janez Krabat z Bistrice v Rožu v Škočidol, Ludovik Primožič z Škočidola v Domačale, Janez Feinig z Brda v Zgornje Libuče, Jožef Hermeter z Kotelj v Črneče, gđcn. Marija Razpotnik z Klobasnice v Tinje, Hermina Reissner z Kaple na Dravi v Hodiše, Marija Tscharf z Št. Petra pri Velikovcu v Št. Jakob v Rožni dolini, Franja Wedenig z Št. Jurja pri Zili v Podpeco.

Gospodarska vprašanja.

Kaj imaš delati na sadnem vrtu v pozni jeseni?

Res je sicer, da sadno drevo ne zahteva od svojega gospodarja mnogo truda in strežbe, a vendar se ne sme čisto v nemar pustiti in misliti, da je sadno drevo divja, nego da je kulturna rastlina, katere se je treba razen takrat, kadar je sadje zrelo in je dospel čas obiranja še spomniti tudi v drugih letnih časih. In ravno jesen je tak čas, ki zahteva nekaj dela v sadovnjaku.

Po leti si morebiti opazil na kakem starem drevesu suhe veje brez listja. Če nisi utegnil jih odstraniti po leti, stori to v jeseni, če pa tudi sedaj ne utegneš, zaznamuj jih z apnom ali brezovo trto, da jih po zimi odstraniš, ko je dosti časa. Odžagaj pa suho vejo tam, kjer se začne živ les. Ako je ni treba odžagati v začetku, ampak višje, odžagaj jo tedaj tik pred tanjšo stransko vejo ali vejico, ki je še živa (zdrava). Rano potem gladko obreži z ostrim nožem ter jo namaži s terom (iz smole skuhanu kolomazjo) ali pa z ilovico, pomešano z apnom in kravjekom.

Kadar je sadno drevje močno obloženo z darom božjim, se kaj rado pripeti, da se kaka veja odčesne (odtrga), nalomi ali pa odlomi, če si tudi veje skrbno podpiral. Odčesnjeno vejo polnoma odsekaj (odreži), veliko rano pa namaži z zgoraj imenovano brozgo iz ilovice, apna in kravjeka. Nalomljeno vejo pa pritrdi z lesenim jarmom ali jo pa priveži s trtami na deblo ali kako drugo močno vejo, da jo po zimi sneg popolnoma ne pogubi. Vnalomku začne drevo rado trohneti, če voda vanj teče. Da to zabraniš, zamaži razpoko z ilovico. Tudi odlomljeno (še višje) vejo odstrani popolnoma, da ne bo visela žalostno ob drevesu navzdol ter kazala stem morda drugim tvojo malobrižnost. Štrcelj, ki ti je ostal na drevesu, ko si odpravil odlomljeno vejo, pa ne odžagaj že v jeseni ali po zimi, ampak šele prihodnjo pomlad, ker gladka rana v hudem mrazu rada razpoka, kar drevesu škoduje. Štrcelj odreži ali odžagaj spomladi tesno tam, kjer se je veja začela ali tik pred tanjšo živo vejico, rano pa pomaži in v hudem slučaju, tudi obveži s kakim starim platnom (vrečo).

Pazen čitatelj bo mislil, da se slednje ne strinja z zgoraj omenjenim nasvetom, ko priporočamo odstranitev suhe veje že v jeseni. A to ni res. Suha veja se mora odstraniti čim prej tem bolje, ker trohnenje ne ostane na isto mesto omejeno, temveč se razširja zmirom bolj v zdrav les in more, ako se veja dolgo neodsekana pusti, preiti v deblo, kar mora drevesu na vsak način škodovati.

Velike važnosti za sadno drevje, osobito mlado, je skopljenje v jeseni. Ko si mlado drevo vsadil, si naredil okoli njega kup prsti. Tega je pa morebiti že v prvem letu trava tako porasla, da se skoraj ne pozna več, da je bila tukaj kedaj zemlja prerahljana. Še hujše je to pri starejšem drevju. Mokrota in zrak ne moreta v taki množini do korenin, da bi drevo dobro uspevalo. Če pa prekoplješ v jeseni kup, odpreš ne samo mokroto in zraku prosto pot do korenin, ampak še omogočiš, da zimski mraz in vlažnost tako ugodno uplivata na zrahljano prst, da se pomnožijo hranilne snovi v njej, kar je skoraj toliko vredno, kakor če drevje pognojiš.

Ker že govorimo o gnojitvi, naj povemo še več o tem. Sadno drevje v jeseni tudi resnično pognojiti, je jako koristno. Pognoji se lahko s hlevskim gnojem, s stranišnim gnojem, z gnojnicom, kompostno prstjo ali z umetnimi gnojili. S hlevskim gnojem ali s kompostno prstjo pognojiš

drevo najuspešnejše in za 5 do 6 let, ako pri malem drevju pod vsem drevesom, pri starem pa pod robom krone (1 m od debla ob robu koša [krone] so namreč tiste koreninice, ki hrano vsrkavajo) v narejene plitve jamice gnoj ali kompostne prsti nadevaš, potem pa jamice zopet zasuješ. Če se ti zdi to premudno ali če ti je žal za tratno celino, pa raztrosi gnoj kar tako pod drevesom. Straniščni gnoj pa razlij šele tedaj na zemljo, ko jo je dež že dosti premočil, kajti sicer bi stranišnik s svojo ostrostjo škodoval koreninam. Ako nameravaš gnojiti drevje z gnojnico, naredi pod drevesom večje število plitvih, pol metra vsaksebi oddaljenih jamic ali pa rovov v podobi krogov in jih večkrat napolni z gnojnico, kateri je zelo dobro primešati pepela. Z gnojnico pognoji drevje vsako drugo leto. V novejšem času gnojijo drevje tudi z umetnimi gnojili. Za vsako večje drevo se vzame 1 do 2 kg žveplenokislega kalija, 1 do 1½ kg žveplenokislega amonjaka ter 1 do 1½ kg superfosfata. Te vrste umetnih gnojil se zmešajo in zmes se natrosi na celo, še boljše pa na zrahljano zemljo pod drevesom, največ ob robu koša (pod krono). Z umetnimi gnojili se gnoji drevju vsako drugo ali vsako tretje leto.

(Se nadaljuje.)

Umetna gnojila vam pomorejo!

Umna živinoreja v zvezi z mlekarstvom je danes v vseh poljedelskih pokrajinah edina kmetijska panoga, ki kaj nese in ki more kmetovalčevu blagostanje povzdigniti. Iz tega vzroka mora dandanes vsak razumen kmetovalec svoje gospodarjenje v tem smislu umno preustrojiti ter poleg umnega ravnanja z živino predvsem gledati na zadostno pridelovanje krme.

Pri naših razmerah so še danes travniki, senožeti, košenice, rovti i. t. d. najpoglavitejši prostori, koder pridelujemo glavno krmilo, t. j. seno. Ti prostori pa še niso tako obdelani, da bi dali seno, kolikor bi ga lahko, zato naj gospodarji z umnim obdelovanjem teh prostorov vse naredijo, da privedo pridelek do najvišje mogoče množine. Snažite in branajte svoje travnike spomladi, zlasti jim pa gnojite! Niti kapljice gnojnice se ne sme izgubiti, vsa mora na travnike. Hlevski gnoj po senožetih potresati ni umno, kajti od tega gnojja pride le tisto v zemljo, kolikor dež izpere, drugo se izgubi, se zavrže. Tako delo je tratenje gnojja. Tisto, ki dež izpere, je manj vredno kakor gnojnica, zato ne tratite gnojja, temveč skrbno zbirajte gnojnico in jo vozite na travnike.

Gnojnica in tudi gnoj imata po večini le dušik v sebi, ki vzbuja pač bohotno rast, a dela le seno, ki je glede redilne vrednosti bolj slami podobno. Traviške rastline potrebujejo za dobro razvijanje in za tvorjenje redilnega sena tudi rudninskih redilnih snovi, in sicer predvsem fosforove kisline in kalija. Teh redilnih snovi je mogoče dati rastlinam v zadostni meri le z umetnimi gnojili.

Seno in sploh krma, ki nima v sebi dovolj teh rudninskih snovi, ni tečna in ne redilna. Brez zadostne porabe primernih umetnih gnojil ne bo nihče vzrejal hitrorastoče in močne živine!

Izkušenj o izbornem uspehu pri porabi umetnih gnojil imamo sedaj že toliko, da nihče ne sme in tudi ne more o njih dvomiti. Rabite torej vsi umetna gnojila in imejte v mislih, da boste na travnikih imeli z umetnimi gnojili le tedaj popoln uspeh, če boste rabili tudi gnojnico, ki rastlinam daje neobhodno potrebnega dušika.

Jeseni, od meseca oktobra naprej, je pravi čas rabiti umetna gnojila na travnikih. Za travnike so primerna umetna gnojila Tomasova žlindra in kalijeva sol, oziroma namesto zadnje kajnit. Na oral je vzeti vsaj 300 kg žlindre in 100 kg kalijeve soli, oziroma 300 kg kajnita.

Zadnja leta so pokazala, da tistim, ki so rabili umetna gnojila, ni manjkalo krme. Učite

se iz te izkušnje, da nihče ne zamudi takega gnojenja.

V zgodnji pomladi se odloči dober pridelek. Kdor je jeseni travnik pognoji z umetnimi gnojili in pozimi nanj navozil gnojnice, temu mrzla pomlad nič ne škoduje, trave in detelje se vzlic mrazu razvijajo, dočim na nepognojenih ali slabo, oziroma nepravilno pognojenih travnikih trava šele tedaj prične rasti, kadar zadostna toplota v zemlji vzbudi gnitje tistega, ki mora razpasti, če naj rastline dobe živeža. Taki travniki dajo vsled mrzle pomladi le redko travo.

Ravnajte se, kmetovalci, po tem nasvetu sebi v veliko korist ter pravočasno naročite še za to jesen potrebnih umetnih gnojil, ki jih ima kmetijska družba za svoje ude vedno v zalogi.

Raznoterosti.

Belokranjska železnica. Važne politične dogodke imamo zaznamovati v zadnjem času v Avstriji. Po večletnem trudu se je sklenila med Avstrijo in Ogrsko pogodba. V zvezi s to pogodbo je tudi podaljšanje dolenske železniške proge do hrvaške meje in zveza z Dalmacijo in morjem. Velikanskega pomena je za Avstrijo ta železnica, ki bo zvezala predvsem alpske dežele z Dalmacijo, nič manj važna ni kakor karavanska železnica. Kakor je pridobil Trst in tržaški morski pristan po karavanski železnici, tako je pridobil Splet v Dalmaciji po tej železnici. Posebno važnost pa ima ta nova proga za Slovence in še posebej za Ljubljano, ki je vsled karavanske železnice mnogo izgubila, a zdaj v veliki meri zopet pridobi. Ves promet bo zavzel drugo smer, in ako Slovenci izkoristimo ugodnosti, ki so s tem v zvezi, je nova železnica nov vir naše sreče in blagostanja. Železnico je zahtevalo vojno ministrstvo iz vojaških ozirov.

Potres v Kalabriji. V južni Italiji so prav nesrečna tla. Komaj se je ljudstvo malo pomirilo odkar je pljuvala gora Vezuv in razdejala najlepše kraje, že je prišla nova nesreča — potres v Kalabriji. Kraj Ferucano je popolnoma razdejan, samo kamnišče — brez ulic brez cest. Nekaterim osebam se je posrečilo uteči, na stotine in stotine pa je pokopanih pod razvalinami, iz katerih molijo tu kake roke, tam noge —. Slično je v krajih Brancaleona, Monteleone i. t. d. Ubogi zaostali!

Cudna zamenjava. Da železnica včasih zamenja kake pošiljke, se že pripeti; navadno se pa da stvar popraviti, toda v sledečem slučaju je bilo drugače. Teta nekega gospoda v Berlinu je zbolela na potovanju v Avstriji in je v Pragi umrla. Nato telegrafira nečak iz Berlina v Prago, naj mu truplo tete pošljejo, da jo pokoplje doma. Ko pa so potem odpri v Berlinu iz Prage došlo krsto — je bilo notri truplo ruskega generala. Zato telegrafira najprej v Prago: „Nisem dobil tete, temveč ruskega generala!“ Odgovor je bil: „Če ste dobili Vi ruskega generala — je šla teta na Rusko v Petrograd!“ Zdaj telegrafira v Petrograd: „Kje je teta — kaj naj naredim z generalom?“ Iz Petrograda pa je dobil telegram: „Tiho pokopljite generala — teta ravnokar tukaj pokopana z najvišjimi vojaškimi častmi!“

Svetovna politika.

Zunanja.

Ni še dolgo od tega, kar je v rusko-japonski vojski angleška država skrito podpirala Japonce; javno mnenje je bilo prepričano, da Japonci nikdar ne bi bili dosegli take uspehe, če bi jih ne bila podpirala angleška država z denarjem in vojnim materialom. Toda komaj so končale zadnje obravnave proti tistim ruskim generalom, ki so bili toženi, da so se nepravilno ali premalo pogumno vojskovali, je že Rusija sklenila neko jako važno tajno pogodbo z Angleško državo; toraj s tisto državo, ki je bila prej tajna zaveznica Japonske. Ker Ruska za dalj časa v Aziji nima več glavne besede, mislijo razni politiki, da se mora ta pogodba opirati bolj na evropske razmere in sicer posebno na balkanske. Tam doli v Macedoniji, Turčiji in Srbiji namreč še vedno ni miru. Razne čete koljejo in pobijajo ena drugo, zažigajo nasprotni vasi in vse opomine velesil nič ne pomagajo. Vsaka od teh mejnih držav ima v Macedoniji svoje čete, ki se za druge države čisto nič ne zmenijo in imajo — četudi v malem — trajno vojsko. Ruska se je za te države že vedno zanimala, toda odkar je imela krvavo opravilo v Aziji je v teh deželah začel rasti upliv Nemčije, ki ima posebno Turke popolnoma na svoji strani; to se je zgodilo tem lažje,

ker je Avstrija na Balkanu svojo nalogo popolnoma zgrešila in je ni države tam doli, kjer bi bila Avstrija priljubljena. Zato gre tudi avstrijska trgovina ondu rakovo pot, med tem ko se nemška razširja. To pa seveda vse radi tega, ker je nemška premoč v Avstriji tako dolgo intrigirala proti tem večinoma slovanskim deželam, da Avstrijo povsod sovražijo. Nemci v „rajhu“ so bili seveda bolj pametni. No, zdaj se je začela tudi Rusija bolj brigati za ta koncert in stvar zna postati še zanimivša. Sicer pa je povsod sedaj precej mir. Tudi krvavi prepiri med Francozi in Marokanci v Afriki so prenehali in Francozi so s trdo roko zadušili upor Marokancev prav hitro, čeravno bi bila ta ali ona država prav rada videla, da bi se jim bilo slabše godilo.

Znotranja.

V Avstriji se suče sedaj vse o vprašanju, kdaj in kako bo sprejel avstrijski in ogrski parlament pogodbo, to je tisto pogodbo med Avstrijo in Ogrsko, ki določuje trgovinske in gospodarske razmere med tema dvema državama in svoto, katero mora ena ali druga teh držav plačevati za skupne potrebščine. Dosedaj se je Ogrska vedno mastila od Avstrije tako, da je vsled tega posebno avstrijsko kmetijstvo vidno trpelo. Letos se mora skleniti nova taka pogodba in vlada je predložila pri nas kakor na Ogrskem od nje sestavljeno novo pogodbo v rešitev. Toliko so tudi glede te pogodbe vsi na jasnem, da jo Ogri mnogo bolj potrebujejo kakor mi, sicer nastane tam gospodarski polom. Glede nas v Avstriji pa so mnenja še različna, nekateri poslanci so za pogodbo, drugi proti. V ogrskem državnem zboru delajo težave hrvaški poslanci, Nemci, Slovaki in Rumuni. Hrvati obstruirajo, ker hočejo Ogri usiliti Hrvatski kraljevini neko postavbo za železničarje in izriniti hrvatski jezik. Zastopniki drugih narodnosti pa delajo ogrski vladi neprilike, ker jih neusmiljeno tlači in zatira. Ogri so toraj v precejšni stiski in ne ve se še prav, kako se bodo rešili. Na krmilu je namreč neodvisna Košutova stranka, ki se je kot sedaj vladna stranka zavezala za to pogodbo. Ker pa je, predno je prišla k nadvladi v parlamentu, obljubovala svojim volilcem samostojno madžarsko armado, posebne madžarske znake za svoje regimente i. t. d., zdaj pa teh obljub ne more izpolniti, ker je proti temu avstrijska vlada, je sedaj v hudih škripcih. Volilci hočejo izpolnitev narodnih obljub in že odpadajo od te stranke, na drugi strani pa obstruirajo Hrvati! Zato zbira stranka v parlamentu vso silo, da bi udušila Hrvate. V avstrijskem parlamentu je pogodba sicer že pred odsekom, toda prava debata se še ni pričela. Jugoslovanski klub se je izjavil za sedaj proti nagodbi, ker ni ž njo povsem zadovoljen; zato zahteva razne gospodarske in narodne pridobitve od vlade in pa jugoslovanskega ministra. Naše dežele so bile dosedaj narodno in gospodarsko zanemarjene in če hoče vlada kake usluge, naj tudi Slovincem in Hrvatom enkrat da to, kar imajo drugi narodi že zdavnaj. Poljaki in Čehi imajo svoje narodne ministre in celo Nemci še posebej razven drugih nemških ministrov. Ta nemški narodni minister ima samo nalogo paziti, da se v narodno mešanih krajih ugodno vedno samo nemškim željam. Zdaj pride v to ministrstvo celo celovški poslanec Dobrnig, kot zaupnik Koroške in Štajerske. Zaradi tega je krvavo potrebno, da dobimo tudi mi Jugoslovani svojega ministra. Dosedaj je splet karil proti temu baje posebno Šušteršič. Vendar je, ako se njegov klub preveč ne protivi, upanje, da se ministrstvo, ki bi gledalo tudi na naše narodne potrebe, ustanovi. Čas bi tudi že bil, da se vlada ne obnaša proti nam Slovincem samo kakor najslabša mačeha in da se popravi glavne krivice. Prej pač posebno koroški slovenski poslanec ne bo mogel glasovati za pogodbo.

Listnica uredništva.

Gosp. P. v Hodišah. Na Vaše vprašanje, kaj pravimo k temu, da je dr. B. na zborovanju tukajšnje podružnice Ciril-Metodove družbe dejal, da je radi tega ne moremo več podpirati, ker je v liberalnih rokah, odgovarjamo, da čujemo to zdaj že od tretje strani ter nimamo vzroka dvomiti, ali je dr. B. res na ta način ščeval proti naši vелеvažni šolski družbi. V začetku skoro nismo mogli verjeti, da more zaveden Slovenec na Koroškem tako nastopiti proti družbi. Seveda se zgražamo nad takim nenarodnim postopanjem. Družba sv. Cirila in Metoda je edina straža naših meja na šolskem polju, zato je ne moremo dovolj priporočati svojim rojakom, da se je oklenejo z vso ljubeznijo. Očitane, da je liberalna, je povsem neumestno, hujskanje proti družbi radi njenega odbora more zroditi le fanatizem in slepa politična strast. Kaj poreče k temu g. prošt Einspieler, ki tudi sedi v odboru družbe? Le podpirajte jo pridno!